

педагогів, батьків; збільшити кількість психологів в освітніх закладах; формування центрів психологічної підтримки: громадські психологічні консультації (структура: психіатри, психотерапевти, юристи), анонімна гаряча лінія психологічної підтримки в кризових ситуаціях і т. д. [3].

Отже, на підставі вищезазначеного, важливим у профілактиці та недопущенні формування суїцидальної поведінки або реалізації суїцидальних дій серед підлітків є належна координація та взаємодія всіх уповноважених суб'єктів (фахівців). Створення безпечного фізичного, освітнього середовища серед підлітків, надання своєчасної психологічної підтримки є запорукою збереження життя та здоров'я дітей – як найбільшої цінності людства.

1. Блінова О.Є. Психологічні фактори суїцидальної поведінки у підлітковому віці. Актуальні проблеми суїцидології. Зб. наукових праць. Частина 1. Київ, 2002. С. 31–32.
2. Биркин А. А. Профилактика суицидального поведения. Мурманск: Пазори, 2004. 77 с.
3. Войцех В.В. Факторы риска повторных суицидальных попыток. Социальная и клиническая психиатрия. 2002. № 3. С. 14–21.
4. Войцех В.Ф. К проблеме раннего прогноза суицидального поведения. Клинические Павловские чтения : Сб. раб. Вып. 5. «Кризисные состояния. Суицидальное поведение». Санкт-Петербург, 2002. С. 13–18.
5. Агишева Н.К. Внутриличностный конфликт и пути его разрешения. Український вісник психоневрології. 2008. Т. 16. Вип. 2. С. 63–66.
6. Григор'єв В.Й. Філософія. Київ, 2004. 248 с.

Пономаренко Сергій Юрійович
інспектор взводу №1 роти №1 батальйону №3
управління патрульної поліції
в Дніпропетровській області
Департаменту патрульної поліції

Шевяков Максим Олександрович
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОФІЛАКТИКА ДЕВІАНТНОЇ ДИТЯЧОЇ ПОВЕДІНКИ

Одним із основних критеріїв держави є забезпечення кожної дитини сімейним вихованням, можливістю духовного та сімейного розвитку. Сім'я є первинним та основним осередком суспільства, водночас, держава охороняє

сім'ю, дитинство, материнство, батьківство, створює умови для зміцнення сім'ї, а також забезпечує пріоритет сімейного виховання дитини. Дитина має бути забезпечена можливістю здійснення її прав, установлених Конституцією України, Конвенцією про права дитини, іншими міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, батьки в свою чергу, зобов'язані виховувати дитину в дусі поваги до прав та свобод інших людей, любові до своєї сім'ї та родини, свого народу, своєї Батьківщини [1].

До того ж, у процесі виховання дитини є прогалини, що пізніше впливають на вчинки дитини, які суперечать прийнятим у суспільстві правовим, моральним, естетичним та етичним нормам. Систему таких вчинків чи вчинки називають девіантною поведінкою. Девіантна поведінка дітей і підлітків супроводжується зазвичай деформацією соціальних зв'язків, відчуження підлітків від основних інститутів соціалізації, перш за все сім'ї і школи, що, наразі, могли послужити причиною девіацій [2].

Девіантна поведінка поділяється на кілька груп, а саме:

– Адиктивна поведінка – супроводжується виходом із реальності, зануренням у власний вигаданий світ, де не має поганих людей, негативних емоцій, все просто та зрозуміло (виражається в пристрасі до алкогольних напоїв, прояв до азартних та комп'ютерних ігор);

– Делінквентна поведінка – супроводжується діями, у результаті яких порушується закон та поділяється на слабку (дрібні порушення), середню (дисциплінарні порушення) та важку (більш тяжкі наслідки, відповідальність за які передбачено Кримінальним кодексом);

– Аморальна поведінка – супроводжується значенням моралі та залежить від культури суспільства та традицій.

– Суїцидальна поведінка – супроводжується самогубством, діями, що спрямовані на запобігання завданню шкоди власному здоров'ю, або такі дії, які відбуваються в стані афекту, у результаті сильного душевного потрясіння або травми [2,3].

Основними профілактичними заходами девіантної поведінки дитини та типових труднощів із відхиленнями в поведінці можна віднести:

- взаємини з батьками, педагогами, іншими дорослими;
- взаємини з друзями, однокласниками, іншими однолітками;
- саморозуміння;
- формування життєвих орієнтирів, ідеалів кумирів, цінностей;
- внутрішня (психологічна) самотність, розуміння іншими людьми;
- пошук свободи, через втечу від тиску, правил, норм, вимог, випробування себе й інших, пошук меж можливого;
- відсутність позитивних життєвих устремлень і цілей;
- образа на долю, конкретних людей за власні труднощі;
- переживання власної неуспішності, відсутність вольового контролю та здібності до самовладання і володіння ситуацією;

- неорганізованість;
- залежність від інших, низька сила свого «Я»;
- труднощі в навчанні;
- відсутність адекватних засобів і способів поведінки у важких ситуаціях;
- важкий характер, наявність незручних рис вдачі: образливість, агресивність і таке ін.;
- відсутність відчуття безпеки, пошук захисту або захисника;
- відчуття провини «сорому» за неблагополучних батьків (низький матеріальний достаток, безробіття і т.д.) , відсутність поваги до батьків [4].

Роботу з дітьми слід проводити так, щоб до моменту закінчення школи основні особисті властивості в них були сформовані та вступали в функції компонентів ментальної системи управління діяльністю. Вона повинна базуватися на поглядах та переконаннях, що виражає відношення молодих людей і самим собі, та, що виражають ієрархію цінностей та мотивів. Їх реалізація повинна забезпечуватись за допомогою інтелекту волі, якості емоційної саморегуляції, характеру (стилю взаємодії з іншими людьми) та здібностей [5].

1. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. Дата оновлення: 01.01.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (Дата звернення 01.11.2021)

2. Девіантна поведінка у дітей та підлітків. URL : <https://health-ua.com/article/25669-deviantna-povednka-udtej-tapdltkv>. (Дата звернення 01.11.2021)

3. Методичні рекомендації «Профілактика та корекція девіантної поведінки підлітків». URL : <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-profilaktika-ta-korekciya-deviantno-povedinki-pidlitkiv-91347.html> (Дата звернення 01.11.2021)

4. Девіантна поведінка: форми, види, причини, профілактика. URL : <https://ukr.media/psihologiya/379091/> (Дата звернення 01.11.2021)

5. Наталия Рождественская. Девиантное поведение и основы его профилактики у подростков/ Н. Рождественская 2-е изд. — М.: Генезис— К: 216 с. — 2016 г.